

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/187/2020
Identifikačné číslo spisu:	2305211776
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2305211776.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petríkovej a členiek senátu Mgr. Renáty Gavalcovej a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v spore žalobkyne M. Q., bývajúcej v Q., za účasti intervenienta na strane žalobkyne INTERCOMPS s. r. o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 21, IČO: 46 481 095, spoločne zastúpených JUDr. Annou Čukanovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, H. Meličkovej 26, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o zaplatenie sumy 4.026.491,50 eur, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17C/90/2006, o dovolaní žalobkyne a intervenienta proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. novembra 2018 sp. zn. 12Co/45/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 10. októbra 2016 č. k. 17C/90/2006-1795 v spojení s opravným uznesením z 02. mája 2017 č. k. 17C/90/2006-2106 zamietol žalobu žalobkyne. Uznesením z 09. septembra 2016 č. k. 17C/90/2006-1583 návrh žalobkyne na zmenu petitu nepripustil. Žalobkyňa sa žalobou pôvodne domáhala zaplatenia sumy vo výške 2.290.380,40 eur (69.000.000 Sk) titulom náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená orgánom verejnej moci a to podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Žalobkyňa v priebehu konania viackrát menila petit žaloby, naposledy pripustený petit žaloby bol uznesením Okresného súdu Nitra z 20. júla 2010 č. k. 17C/90/2006-479 v znení tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 4.026.491,50 eur, ako aj trovy konania do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

1.1. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania, ako aj z obsahu predmetného spisu mal za preukázané, že žalobkyňa sa svojím podaním domáhala zaplatenia sumy 4.026.491,50 eur, ktorá pozostávala zo sumy 3.169.856 eur ako majetková ujma a sumy 856.635,50 eur ako nemajetková ujma. Touto úpravou neboli však presne špecifikované jednotlivé nároky, na základe ktorých si žalobkyňa uplatňovala predmetnú sumu. K špecifikácii jednotlivých nárokov nedošlo v priebehu celého konania ani

po písomnom, ako aj ústnom vyzvaní právnej zástupkyne v zmysle pokynov Krajského súdu v Nitre. Právna zástupkyňa žalobkyne špecifikáciu jednotlivých nárokov neurobila ani v ďalších jej rozsiahlych a zmätočných podaniach, ktorými len menila celkovú žalovanú sumu. Krajský súd v Nitre vo svojom zrušujúcom uznesení z 29. mája 2013 sp. zn. 5Co/99/2012 nariadil doplniť dokazovanie v tom smere, že žalobkyňa si v priebehu konania uplatňovala žalovanú sumu na základe troch samostatných skutkových titulov a na základe dvoch právnych titulov. Krajský súd ďalej vo svojom rozhodnutí uviedol, že žalobkyňa nešpecifikovala samostatne vo vzťahu ku každému skutkovému titulu, akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu uznesenie z 28. februára 2001 o zamietnutí námietok proti exekúcii, akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu uznesenie z 05. apríla 2002 o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie a akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu rozhodnutie súdu o návrhu na odklad exekúcie, a preto je tu potreba, aby zo strany žalobkyne bola daná presná špecifikácia jednotlivých titulov, keďže ide o samostatné nároky, z ktorých môžu alebo nemusia byť dôvodné iba niektoré. Na základe tejto skutočnosti súd prvej inštancie vyzval žalobkyňu na vyššie uvedenú špecifikáciu jej nárokov, ktorú však žalobkyňa neuviedla. Ďalej súd poukázal na nález Ústavného súdu SR z 13. februára 2013, sp. zn. II. ÚS 165/2012, v ktorom sa konštatuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu, môže byť v občianskom súdnom konaní uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zák. č. 58/1969 Zb. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa v konaní nepreukázala, že sa bezúspešne domáhala vydania bezdôvodného obohatenia priznaného rozsudkom Okresného súdu Galanta z 30. septembra 2010 sp. zn. 12C/106/2005, pričom predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 16. novembra 2010, mal súd prvej inštancie za to, že žaloba zo strany žalobkyne na uplatnenie si nároku na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu nebola podaná dôvodne a aj z tohto dôvodu ju súd v celom rozsahu zamietol poukazujúc na skutočnosť, že žalobkyňa má pohľadávku z titulu vydania bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, a preto tu nie je daný ani základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu, a to existencia samotnej škody. Súd sa teda stotožnil s tvrdeniami žalovanej, podľa ktorých žalobkyňa nepreukázala, že skôr ako si uplatnila nárok proti žalovanej na náhradu škody sa bezúspešne domáhala vydania bezdôvodného obohatenia od tretích osôb.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 20. novembra 2018 sp. zn. 12Co/45/2017 napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Zároveň odvolanie proti uzneseniu z 09. septembra 2016 č. k. 17C/90/2006-1583 odmietol.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa s a pôvodne podanou žalobou domáhala zaplatenia sumy 2.290.380,40 eur (69.000.000 Sk), ktorú výšku v priebehu konania menila a naposledy bola uznesením okresného súdu z 20. júla 2010 upravená na sumu 4.026.491,50 eur, a to titulom náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená orgánom verejnej moci vydaním nezákonných rozhodnutí a nesprávnym úradným postupom. Súd prvej inštancie nárok žalobkyne na náhradu škody z titulu vydaných nezákonných rozhodnutí a nesprávneho úradného postupu posudzoval podľa zákona č. 58/1969 Zb., pretože ňou uvádzané rozhodnutia boli vydané za účinnosti tohto zákona, ktorý bol zmenený zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý nadobudol účinnosť 01. júla 2004, a rovnako súd prihliadal aj na predchádzajúce rozhodnutia odvolacieho súdu (sp. zn. 6Co/264/2008 z 24. februára 2009 a sp. zn. 5Co/99/2012 z 29. mája 2013) a v nich vyjadrené právne názory odvolacieho súdu. Keď odvolací súd uznesením sp. zn. 5Co/99/2012 z 29. mája 2013 naposledy zrušil v predmetnej veci napadnutý rozsudok č. k. 17C/90/2006-509 z 19. septembra 2011 a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, určil súdu prvej inštancie ako ďalší postup vyzvať žalobkyňu na špecifikáciu, akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu uznesenie z 28. februára 2001 o zamietnutí námietok proti exekúcii, akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu uznesenie z 05. apríla 2002 o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie a akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu nerozhodnutie súdu o návrhu na odklad exekúcie, následne žalobkyňu vypočítať podľa ňou predloženej špecifikácie. Potreba takejto presnej špecifikácie jednotlivých právnych titulov vyplýva zo skutočnosti, že sa jedná o samostatné jednotlivé nároky, z ktorých môžu alebo nemusia byť dôvodné len niektoré. Súd prvej inštancie po vrátení veci na ďalšie

konanie správne vyzval žalobkyňu na presnú špecifikáciu petitu žaloby podľa určenia odvolacieho súdu, dokonca dvakrát, ale žalobkyňa petit takto nešpecifikovala. Odvolací súd rovnako prihliadol na žalobkyňu a intervenientom uvedené rozhodnutia súdnej praxe (2 Cdo 48/2000, 2 Cdo 155/2011), ktoré boli v rozpore so súdom prvej inštancie uplatneným nálezom ÚS SR z 13. februára 2013 sp. zn. II. ÚS 165/2012, a z ktorých vyplynul právny názor, že pri kolízii nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia a nároku na náhradu škody, má vzhľadom na subsidiárnu povahu nároku na bezdôvodné obohatenie, prednosť nárok na náhradu škody, ak táto škoda v čase vyhlásenia rozhodnutia nebola uhradená tým subjektom, ktorý sa na úkor iného obohatil. Odvolací súd sa však stotožnil s názorom Ústavného súdu SR vyjadrenom v náleze II. ÚS 165/2012, III. ÚS 361/09 a dlhodobou a relatívne ustálenou judikatúrou všeobecných súdov, z ktorej vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť v občianskom súdnom konaní uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. Aktívnu legitimáciu na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. má ten, komu vzniklo právo na náhradu škody, teda ten, u koho sú splnené všetky predpoklady zodpovednosti štátu za škodu vrátane základného predpokladu tejto zodpovednosti, a to vzniku samotnej škody. Kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. Rovnaký názor zastal aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 4 Cz 110/84 zo 16. apríla 1985, a v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 199/2005 z 31. mája 2006. Aj keď Najvyšší súd SR má protichodný názor v niektorých jeho rozhodnutiach k danej problematike súbehu bezdôvodného obohatenia a náhrady škody, táto skutočnosť nemá vplyv na to, že žalobkyňa po výzve súdu nešpecifikovala svoj nárok na náhradu škody v súlade so zákonom tak, ako určil odvolací súd. Súd prvej inštancie teda rozhodol vecne správne, keď žalobu žalobkyne zamietol. K tvrdeniu žalobkyne o nesprávnom postupe a rozhodnutí týkajúceho sa námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyňi, odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 49 ods. 3 CSP, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti, a na ustanovenie § 53 ods. 3 CSP, ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Civilný sporový poriadok ustanovuje výnimky z povinnosti súdu predložiť vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti nadriadenému súdu, pričom jednou z nich je námietka, ktorá sa obsahovo týka procesného postupu sudcu v konaní, resp. jeho rozhodovacej činnosti. V tomto prípade na takúto námietku súd neprihliada a pokračuje v konaní. Súd prvej inštancie teda správne vyhodnotil, že námietka zaujatosti podaná žalobkyňou sa týkala len procesného postupu zákonnej sudkyne, a preto na ňu v prejednávanej veci neprihliadal. Tento svoj postup súd odôvodnil v napadnutom rozsudku a odvolací súd ho považuje za zákonný. Ďalej žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie nevykonal dôkaz ani jednou stranou spisu, ani jedným dôkazom, pričom túto námietku bližšie nevysvetlila. Zo spisu (z obsahu zápisníc o pojednávaní) vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie celým obsahom spisu, avšak vzhľadom na záver o nedôvodnosti žaloby, nebolo potrebné, aby sa zaoberal dôkazmi o výške škody, prípadne dôkazmi o ďalších skutkových tvrdeniach žalobkyne, ktoré však neboli predmetom žaloby, resp. netýkali sa základu žaloby. Pokiaľ ide o účasť intervenienta na strane žalobkyne, nie je zrejmé, prečo samotná žalobkyňa, ktorá s jeho účasťou súhlasila, spochybňuje jeho účasť v konaní. Intervenient vstúpil do konania ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) ako vedľajší účastník. Podľa O. s. p. vstup vedľajšieho účastníka bol účinný oznámením o vstupe do konania a súd vstup vedľajšieho účastníka vzal na vedomie, konal s ním, zaoberal sa jeho vstupom iba vtedy, ak jeho vstup namietal účastník konania. Po zmene procesného predpisu (od 01.06.2016 je účinný Civilný sporový poriadok), súd prvej inštancie naďalej konal s vedľajším účastníkom ako s intervenientom, pričom žalobkyňa túto transformáciu nenamietala. Ďalšou odvolacou námietkou je tvrdenie, že rozsudok súd prvej inštancie nevyhlásil verejne a v mene Slovenskej republiky. Táto námietka je opodstatnená, avšak odvolací súd v zmysle novej procesnej úpravy už nemôže znovu zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie, avšak toto procesné pochybenie súdu prvej inštancie nemá vplyv na vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Námietka žalobkyne, že súd

prvej inštancie nerozhodol o celom predmete konania je nesprávna. Naposledy bola v konaní uznesením pripustená zmena žaloby na sumu 4.026.491,50 a trovy konania a o tomto predmete konania súd prvej inštancie rozhodol v celom rozsahu. Právna zástupkyňa žalobkyne mnohokrát upravovala petit žaloby, posledná úprava žaloby nebola súdom prvej inštancie pripustená. Námieta ohľadne nerozhodnutia súdu prvej inštancie o zmene petitu z 20. apríla 2007 na sumu 95.049.049 Sk je irelevantná, pretože následne došlo k ďalšej zmene petitu na sumu 4.026.491,50 eur, o ktorej súd prvej inštancie rozhodol. K námietke žalovanej ku skutočnosti, že žalobkyňa nevyjadrila súhlas s odvolaním intervenienta, a preto by mal odvolací súd odvolanie intervenienta ako podané neoprávnenou osobou v zmysle § 386 písm. b/ CSP odmietnuť, odvolací súd uvádza, že žalobkyňa a intervenient, ktorý vystupoval na strane žalobkyne, majú spoločnú právnu zástupkyňu. Tá podala odvolanie proti napadnutému rozsudku spoločne v mene žalobkyne aj intervenienta. Záujem žalobkyne na preskúmaní napadnutého rozsudku je teda zjavný. Bolo by neúčelné, aby súd v takomto prípade vyžadoval od žalobkyne ďalší súhlas s odvolaním intervenienta, resp. odmietol odvolanie intervenienta ako podané neoprávnenou osobou v zmysle § 386 písm. b/ CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyňa za účasti intervenienta (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. e/, f/ a § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Žalobkyňa namietala, že súdy nerozhodli, či je vstup intervenienta prípustný, keďže do konania vstúpil ešte ako vedľajší účastník. Podľa dovolateľov právne posúdenie veci nezodpovedá obsahu súdneho spisu. Judikatúra všeobecných súdov a ústavného súdu, na ktoré poukazovali dovolatelia, nie je odvolacím súdom zdôvodnená. Ďalej súd prvej inštancie nevedel o akej výške nároku koná. Následne napadnutým rozsudkom súd nerozhodoval o celej prejednávanej veci, súd nezamietol žalobu v celom rozsahu, rozhodoval o zaplatení 4.026.491,50 eur s príslušenstvom, a pre takéto rozhodnutie neexistuje žiaden právny základ ani podklad, napadnutý rozsudok je hrubo svojvoľný. Neexistuje žiadne uznesenie, ktorým by súd pripustil zmenu žaloby o zaplatenie 4.026.491,50 eur s príslušenstvom. Z uznesenia z 20. júla 2010 č. k. 17C/90/2006-479 vyplýva, že súd pripúšťa zmenu žaloby a bude rozhodovať o sume 4.026.491,50 eur a trovách konania, nie o príslušenstve. Súd prvej inštancie neuviedol, ako posúdil skutkové tvrdenia, nevysvetlil, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy. Odvolací súd neuviedol, prečo nenariadil pojednávanie (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c/ CSP). Súd nedostatočne zistil skutkový stav, lebo žalobkyňa má pohľadávku u obchodnej spoločnosti PEGRA spol. s r. o., pretože oprávneným je G. a v súdnom spise sa nachádzajú dôkazy, že exekúcia bola vykonaná nesprávnym úradným postupom súdu v prospech PEGRA spol. s r. o. Súd nevykonával dokazovanie ani znaleckými posudkami. Napadnutý rozsudok nebol vyhlásený v mene Slovenskej republiky, ani verejne. Požiadavku verejného vyhlásenia rozsudku možno považovať za splnenú len vtedy, ak má verejnosť možnosť získať informácie o dátume a mieste vyhlásenia rozsudku tak, aby pri takomto zverejnení mohol byť prítomný ktokoľvek, kto má o to záujem, pričom vo vzťahu k účastníkovi konania sa musí vychádzať z prezumpcie takéhoto záujmu. Ďalej namietali, že 16. septembra 2016 bola vznesená námietka pochybnosti o nestrannosti a nezáujatosti sudkyne, o ktorej doteraz nerozhodol príslušný súd. Súd prvej inštancie nekonaním v súlade § 57 CSP vyhlásil a následne vydal rozsudok. Dovolatelia následne navrhli, aby odvolací súd podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP riešil právnu otázku 1/: „či je tu namieste správny záver odvolacieho súdu, pretože rozsudok súdu prvej inštancie okrem uvedeného, ani rozsudok odvolacieho súdu podľa dovolateľov nespĺňa všetky požadované náležitosti, kladené na kvalitu odôvodnenia rozsudku.“ Ako na ďalšiu otázku 2/ poukázali to: „že kým v tomto konkrétnom prípade má žalobca pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia, nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa 58/1969 Zb.“ Odvolací súd nárok interpretoval podľa nálezov ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 165/2012, III. ÚS 361/09, a tým vylúčil možnosť uplatnenia nároku žalobkyne, a preto je jeho záver arbitrárny. Dovolatelia taktiež namietali odmietnutie odvolania voči uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 17C/90/2006-1583, pričom v zmysle ustanovenia § 355 ods. 2 CSP je podané odvolanie voči nemu neprípustné. Súd prvej inštancie písomne nevyhotovil napadnuté uznesenie o nepripustení zmeny petitu žaloby. V zmysle § 421 CSP dovolatelia namietali aj to, že odvolací súd sa priklonil k názoru ústavného súdu vyjadrenom v nálezoch II. ÚS 165/2012, III. ÚS 361/09 a dlhodobou relatívne ustálenou judikatúrou všeobecných súdov, ktorú arbitrárne nezdôvodnil a odklonil sa od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, konkrétne od sp. zn. 2 Cdo 48/2010, 2 Cdo 155/2011 a 2 MCdo 13/2016, z ktorých vyplýva ďalšia právna otázka

3/: „že pri riešení tzv. súbehu nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu škody treba vychádzať zo zásady, že vzhľadom na subsidiárnu povahu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia má prednosť uspokojenie nároku z titulu náhrady škody a len v prípade ak nie sú splnené podmienky pre dosiahnutie rovnakého uspokojenia z titulu náhrady škody, možno uplatniť nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.“

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobkyňa v konaní na všeobecných súdoch nebola schopná preukázať splnenie kumulatívnych podmienok pre vznik práva na náhradu škody v intenciách zák. č. 58/1969 Zb. Dovolanie žalobkyne a intervenienta žiada odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

6. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

8. Pod pojmom „procesný postup“ sa v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). Len ak je (takto interpretovaný) procesný postup nesprávny, môže byť strane sporu znemožnená realizácia jej procesných oprávnení (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pojem „procesný postup“ teda nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ teda nemožno rozumieť samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (por. sp. zn. 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017, 8 Cdo 187/2017).

9. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že dovolatelia namietajú nesprávne zistenie skutkového stavu veci, ako aj nedostatky v dokazovaní.

10. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľov uvádza, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom

súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

10.1. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolatelia naznačujú v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012).

10.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 01. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

10.3. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. Dovolatelia opakovane poukazovali aj na to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko právne posúdenie veci nezodpovedá obsahu súdneho spisu a judikatúra všeobecných súdov a ústavného súdu, na ktoré poukazovali dovolatelia, nie je odvolacím súdom zdôvodnená.

12. Dovolací súd uvádza, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí - ako už bolo spomenuté, jeden celok. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Cdo 40/2018).

13. Dovolací súd uvádza, že aj keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

14. Dovolatelia preto nedôvodne argumentovali, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, nakoľko sa riadne zaoberal všetkými relevantnými argumentami dovolateľov, ako sa aj vysporiadal s

judikatúrou ústavného a najvyššieho súdu. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým a dostatočným spôsobom.

15. Žalobkyňa namietala, že súdy nerozhodli, či je vstup intervenienta prípustný, keďže do konania vstúpil ešte ako vedľajší účastník. Odvolací súd sa aj s touto námietkou riadne a správne zaoberal, keď uviedol, že intervenient vstúpil do konania ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku ako vedľajší účastník, pričom jeho vstup nikto nenamietal. Po zmene procesného predpisu (od 01.06.2016 je účinný Civilný sporový poriadok), súd prvej inštancie naďalej konal s vedľajším účastníkom ako s intervenientom, ktorý má právny záujem na výsledku konania, pričom žalobkyňa, ani žalovaná túto transformáciu nenamietali.

15.1. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2019, sp. zn. I. ÚS 164/2019 v ktorom sa uvádza, že predpokladom prípustnosti vedľajšieho účasti v konaní podľa O. s. p. bol právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, t. j. právny záujem na úspešnosti v spore u toho účastníka, ku ktorému pristúpil. O právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva) [k tomu napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 140/2005]. Po nadobudnutí účinnosti nového procesného predpisu - Civilného sporového poriadku začal v zmysle § 470 ods. 1 CSP platiť tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, ak nie je ustanovené inak. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona pritom zostávajú zachované. V prípade použitia Civilného sporového poriadku na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti však nemožno uplatňovať jeho ustanovenia o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Nová právna úprava sa tak v zmysle § 470 CSP vzťahuje aj na inštitút vedľajšieho účastníka. Inštitút intervencie zavedený Civilným sporovým poriadkom nadväzuje na úpravu vedľajšieho účastníka podľa Občianskeho súdneho poriadku, túto však podstatným spôsobom modifikuje. Podľa pôvodnej právnej úpravy sa ako vedľajší účastník mohol zúčastniť konania ten, kto mal právny záujem na výsledku konania (§ 93 ods. 1 O. s. p.). Hoci má intervenient podľa CSP v podstate podobné črty ako vedľajší účastník podľa pôvodnej právnej úpravy uvedenej v § 93 ods. 1 O. s. p., zásadný rozdiel spočíva v tom, že O. s. p. vôbec neupravoval, aké právne účinky má skončený spor pre vedľajšieho účastníka, teda aký „význam“ mal vstup vedľajšieho účastníka do sporu. Nová právna úprava inštitútu intervencie jasne rozlišuje, či je rozsudok v intervenovanom spore pre intervenienta záväzný (§ 84 CSP), resp., ak záväzný nie je (§ 85 CSP), či a za akých okolností má význam ako otázka predbežná v právnom vzťahu medzi intervenientom a stranou sporu, ktorú intervenient v spore podporoval (§ 88 CSP).

15.2. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že zmenou právnej úpravy (účinnou od 01. júla 2016) sa subjekt, ktorý sa stal vedľajším účastníkom podľa ustanovení účinných do 30. júna 2016, automaticky nestáva intervenientom podľa ustanovení Civilného sporového poriadku. K „transformácii“ vedľajšieho účastníka na intervenienta môže dôjsť len v prípade, ak vedľajší účastník podľa Občianskeho súdneho poriadku, zároveň spĺňa podmienky, ktoré stanovuje Civilný sporový poriadok pre vstup intervenienta do konania.

15.3. V prejednávanej veci intervenient na strane žalobkyne má právny záujem na výsledku sporu; vlastnými procesnými úkonmi podporuje v spore stranu, na ktorej vystupuje s cieľom jej víťazstva v spore a o prípustnosti intervencie súd nerozhodoval, nakoľko z ustanovenia § 83 CSP vyplýva, že súd skúma prípustnosť intervenienta do konania len na návrh (ktorejkoľvek) strany, ktorý však nebol podaný.

16. O námietke dovolateľov ohľadom ustálenia petitu v danom konaní dovolací súd uvádza, že nie je dôvodná. Žalobkyňa v priebehu konania viackrát menila petit žaloby, naposledy pripustený petit žaloby bol uznesením Okresného súdu Nitra z 20. júla 2010 č. k. 17C/90/2006-479 v znení tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 4.026.491,50 eur, ako aj trovy konania do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd správne poukázal na to, že súd prvej inštancie po vrátení veci na ďalšie konanie správne vyzval žalobkyňu na presnú špecifikáciu petitu žaloby podľa určenia odvolacieho súdu, dokonca dvakrát, ale žalobkyňa petit takto nešpecifikovala. Naposledy bola v konaní uznesením pripustená zmena

žaloby na sumu 4.026.491,50 eur a trovy konania a o tomto predmete konania súd prvej inštancie rozhodol v celom rozsahu. Námieta ohľadne nerozhodnutia súdu prvej inštancie o zmene petitu z 20. apríla 2007 na sumu 95.049.049 Sk nie je relevantná, pretože následne došlo k ďalšej zmene petitu na sumu 4.026.491,50 eur, o ktorej súd prvej inštancie rozhodol.

17. Podľa dovolateľov bola vada v konaní aj v tom, že odvolací súd neuviedol, prečo nenariadil pojednávanie. Pričom z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že rozhodoval v zmysle § 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c/, § 219 ods. 3 CSP. Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ale vyplýva, že v tomto prípade nebolo potrebné vykonávať ďalšie dokazovanie a odvolací súd sa stotožnil s vyhodnotením skutkových tvrdení súdu prvej inštancie.

18. Ďalšia námieta dovolateľov bola ohľadom toho, že napadnutý rozsudok nebol vyhlásený v mene Slovenskej republiky, ani verejne. Odvolací súd sa s danou námietskou riadne vysporiadal keď uviedol, že v zmysle novej procesnej úpravy už nemôže znovu zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie, avšak toto procesné pochybenie súdu prvej inštancie nemá vplyv na vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Rozsudok bol verejne vyhlásený, pretože zo zákona je každé pojednávanie verejné, súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok na odročenom, teda pokračujúcim pojednávaní a nie na verejnom vyhlásení rozsudku bez nariadenia pojednávania. Iba v prípade, ak by súd prvej inštancie nenariadil vo veci pojednávanie, bolo by jeho povinnosťou zverejniť oznam o termíne verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli a na internete 5 dní vopred pred termínom verejného vyhlásenia rozsudku.

18.1. Ani prípadné procesné pochybenie odvolacieho, resp. prvoinstančného súdu neznamena automaticky existenciu dôvodov zmätočnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f/ CSP, pokiaľ nespĺňa všetky atribúty vyžadované právnou úpravou a to, že tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň, že intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o prejav materiálneho nazerania na ochranu procesných práv. Dovolací súd v tých okolnostiach, ktoré dovolatelia vymedzili v dovolaní ako dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ CSP, nezistil prípustnosť ani dôvodnosť dovolania.

19. Dovolatelia rovnako namietali, že odvolací súd sa nevysporiadal s nestrannosťou a nezaujatosťou sudcu, pričom dovolací súd uvádza, že ani táto námieta nie je dôvodná. Odvolací súd sa tým riadne a podrobne zaoberal v bode 14. napadnutého rozhodnutia a odôvodnil to tým, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti, a na ustanovenie § 53 ods. 3 CSP. Ak sa námieta zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietu zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

19.1. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti (§ 49 ods. 1 CSP). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 2 CSP). Strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietu zaujatosti (§ 52 ods. 1 CSP). V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietu o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú (§ 52 ods. 2 CSP). Námietu zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietu zaujatosti súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 1 CSP). Ak sa námieta zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietu zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 3 CSP).

19.2. V zmysle uvedených ustanovení je právne významný vzťah sudcu buď k veci (kedy má sudca

svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k stranám konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k strane konania určitý osobný vzťah, s o zreteľom na ktorý bolo možné pochybovať o jeho nezáujatosti) alebo k zástupcom strán konania. Samotné pochybnosti strany o existencii takéhoto vzťahu sudcu nie sú určujúce; rozhodujúcim je, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne zakladať legitímne pochybnosti o nezáujatosti sudcu. Ustanovenie § 49 ods. 2 CSP ale jednoznačne vylučuje z dôvodov zakladajúcich zaujatosť sudcu tie okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. So zreteľom na podstatu, obsah a predmet námietok odvolací súd správne na ne neprihliadol a o vylúčení namietaného sudcu ani nerozhodoval.

20. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolatelia neopodstatnene tvrdia, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP.

21. V prípade časti dovolania, v ktorom dovolatelia napádajú druhý výrok rozsudku odvolacieho súdu v dovolateľmi namietaného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP dovolací súd konštatuje, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 09. septembra 2016 č. k. 17C/90/2006-1583 vo veci zmeny petitu, nie je prípustné. Jeho prípustnosť z dovolacieho dôvodu podľa § 420 CSP je vylúčená, nakoľko sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej ani také, ktorým sa konanie končí.

22. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiacie otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

23. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

24. Teda musí ísť o otázku právnu (v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). Do ustálenej

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

26. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi s a ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

27. Z otázok dovolateľov vyplýva, že ide o otázky skutkové. Dovolatelia preto nesprávne právne posúdenie vecí odôvodňujú spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolaní nastolené otázky, ktoré majú skutkovú (nie právnu) povahu, nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c/ CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalobkyne v zmysle tohto ustanovenia. Dovolatelia teda jednak konkrétne nevymedzili právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť, a jednak ani neuviedli rozhodnutia dovolacieho súdu, čím ani nepreukázali jeho odlišné rozhodovanie v uvedených veciach.

27.1. Na základe uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Je tak nepochybné, že v dovolaní absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP.

28. Dovolatelia ďalej formulovali právnu otázku 3/ tak, že „či pri konkurencii práva na náhradu škody a vydania bezdôvodného obohatenia má prednosť nárok na náhradu škody pred nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo naopak.“

29. Dovolateľmi v dovolaní vymedzená právna otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP však nekorešponduje s právnou otázkou, o d vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Z rozsudku súdu prvej inštancie ako aj z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná, keďže žalobkyňa aj napriek dvojnásobnej výzve zo strany súdu nešpecifikovala, akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu uznesenie z 28. februára 2001 o zamietnutí námietok proti exekúcii, akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu uznesenie z 05. apríla 2002 o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, a akým spôsobom a v akom rozsahu jej spôsobilo škodu nerozhodnutie súdu o návrhu na odklad exekúcie, uvedenú špecifikáciu súdu neuviedla, a to aj napriek skutočnosti, že potreba takejto presnej špecifikácie jednotlivých právnych titulov vyplýva zo skutočnosti, že sa jedná o samostatné jednotlivé nároky, z ktorých môžu alebo nemusia byť dôvodné len niektoré. Ďalej oba súdy nižšej inštancie podporne konštatovali, že pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zák. č. 58/1969 Zb. Keďže žalobkyňa v konaní nepreukázala, že sa bezúspešne domáhala vydania bezdôvodného obohatenia priznaného rozsudkom Okresného súdu Galanta z 30. septembra 2010 sp. zn. 12C/106/2005, nemožno pripustiť, aby sa poškodená domáhala náhrady škody priamo proti štátu bez toho, aby sa aspoň pokúsila vymôcť dlžné peniaze od toho, kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Z uvedeného tak vyplýva, že dovolateľmi

uvádzané skutočnosti v dovolaní nie sú len tými podstatnými skutočnosťami, od vyriešenia ktorých v skutočnosti záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

30. Dovolatelia preto síce nastolili konkrétnu právnu otázku v dovolaní, nešlo však o právnu otázku, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (keďže primárnym dôvodom na zamietnutie žaloby bola skutočnosť, že žalobkyňa v konaní neuviedla presnú špecifikáciu škody a podporne skutočnosť, že v konaní nepreukázala, že sa a bezúspešne domáhala vydania bezdôvodného obohatenia priznaného rozsudkom Okresného súdu Galanta z 30. septembra 2010 sp. zn. 12C/106/2005). V dôsledku toho, pokiaľ ide o túto otázku, nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 421 ods. 1 CSP.

31. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania.

32. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné; dovolanie podľa § 420 písm. e/ CSP nie je prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

33. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.